

Grau en Ciències Polítiques i de l'Administració
Treball de fi de Grau (21686)
Curs acadèmic 2019-2020

LA CONVENCIÓ CONTRA LA TORTURA: UN COMPROMÍS REAL?

Laia Moreno i Ferran
NIA: 183551

Tutor del treball:
Pablo Pareja Alcaraz

Abstract

Durant els últims 20 anys, la qüestió sobre si els tractats internacionals de drets humans condueixen a un millor respecte dels drets humans al país que ratifica les seves disposicions ha estat àmpliament estudiada. El gran desacord acadèmic sobre l'efectivitat del dret internacional en el camp del dret dels drets humans ha estat la principal motivació del treball. Des d'un nou enfocament teòric, aquest estudi empíric pretén resoldre la qüestió estudiant l'efecte dels mecanismes de signatura i ratificació de la Convenció contra la Tortura sobre el comportament dels estats per tal de determinar si el seu compromís amb el tractat és real o simbòlic. Mitjançant l'anàlisi quantitativa, la recerca demostra com en absència de ratificació, la pràctica repressiva dels estats empitjora i que per tant, la ratificació del tractat, eventualment amb el pas del temps i condicionalment al tipus de règim de l'estat, és un mecanisme efectiu per combatre la tortura i protegir el dret a la integritat física de les persones.

Índex de continguts

1. INTRODUCCIÓ.....	2
2. NORMATIVITZACIÓ DE LA PROHIBICIÓ DE LA TORTURA.....	4
3. MARC TEÒRIC I METODOLÒGIC.....	6
3.1. Revisió de la literatura.....	6
3.2. Perspectiva teòrica.....	10
3.3. Metodologia.....	12
4. ANÀLISIS DELS RESULTATS.....	18
4.1. Adequació de les variables al model.....	18
4.2. Model de regressió logística multinomial.....	22
5. CONCLUSIONS FINALS.....	27
6. BIBLIOGRAFIA.....	30

1. INTRODUCCIÓ

La protecció dels drets humans fonamentals ha estat durant molts anys un dels objectius més evasius de la comunitat internacional. Abans de la Segona Guerra Mundial, el dret internacional dedicat a la protecció dels drets humans era pràcticament inexistent. Els estats limitaven les seves obligacions legals internacionals a declaracions d'intencions i a un nombre reduït de tractats i convencions. L'any 1945 amb l'adopció de la Carta de les Nacions Unides, i tres anys més tard, amb la Declaració Universal dels Drets Humans es va obrir una finestra d'oportunitat per situar els drets humans a l'agenda legal internacional. Des d'aleshores s'ha creat un sistema mundial de dret internacional dissenyat a identificar i protegir aquests drets a través de nombrosos tractats mundials i regionals.

Entre aquests drets humans, la protecció dels drets a la integritat física de la persona s'ha vist amenaçada per la pràctica repressiva de la tortura. Per aquest motiu, des de la Declaració Universal dels Drets Humans ja es va contemplar la tortura com una pràctica totalment inconsistent amb els drets humans bàsics. L'article 5 d'aquesta declaració sosté que “ningú serà objecte de tortures ni de càstigs o tractes cruels, inhumans o degradants”, i més endavant, per tal de fer efectiva legalment la prohibició d'aquesta pràctica es va adoptar la Convenció contra la Tortura (1985). La tortura no només té uns efectes perdurables en el benestar físic dels seus supervivents, sinó que també repercuteix a la seva salut mental i emocional, paralitzant o destruint les seves habilitats indispensables per tal de sentir-se una persona realitzada i feliç. Tanmateix, tot i que aquest exercici hagi estat declarat una clara violació dels drets humans, la tortura continua sent una pràctica vergonyosament comuna a la nostra societat.

Els tractats són instrumentals en tant que creen una obligació vinculant pels països ratificants, amb l'objectiu de modificar les pràctiques de les nacions d'una manera particular. No obstant, els tractats també declaren o expressen a la comunitat internacional la posició dels països que ratifiquen. Aquesta posició presa pels estats pot ser sincera, però no necessàriament sempre és així. És per això que fins i tot aquelles nacions que han signat i ratificat els tractats internacionals de drets humans continuen violant aquests drets a una escala alarmant a tot el món. Aquesta problemàtica dona lloc a la dificultat que tenen sovint els advocats internacionals per enfrontar-se al debat sobre l'eficàcia del dret internacional en el camp del dret dels drets humans.

Durant anys, s'ha estat qüestionant l'efectivitat d'aquests tractats per fer canviar el comportament dels estats cap a una protecció i un respecte real pels drets humans. Alguns experts justifiquen que el compromís dels estats al ratificar els tractats és del tot sincer i que per tant, els tractats són realment efectius, traduint-se en millores considerables. En canvi, altres assenyalen que la ratificació dels tractats per part dels governs és una acció del tot simbòlica i que no necessàriament condueix a pràctiques de protecció dels drets humans. El desacord acadèmic en aquesta qüestió és suficientment important com per enfocar aquest treball en estudiar quin ha estat l'impacte d'un tractat internacional de drets humans sobre el comportament dels estats i resoldre la qüestió.

Així doncs, la pregunta d'investigació a la qual s'intentarà donar resposta en el present treball és la següent: “*Contribueix la ratificació del tractat de drets humans sobre la tortura a fer disminuir les pràctiques repressives per part dels estats?*”. Aquesta pregunta és rellevant en tant que ajudarà a determinar si els tractats de drets humans sobre la tortura són útils per canviar el comportament dels estats o no. L'objectiu de la recerca és estudiar, a partir d'una investigació empírica, si els tractats internacionals realment produeixen algun canvi en la manera d'actuar de les nacions, o pel contrari, si es tracta de mecanismes totalment incapaços de fer canviar els seus comportaments. Tot i aquesta qüestió ja ha estat estudiada anteriorment per alguns acadèmics, aquest treball és rellevant perquè adreçarà la recerca des d'una visió innovadora molt allunyada de les perspectives adoptades anteriorment. A diferència dels estudis existents, aquesta recerca contemplarà que el canvi de comportament dels països derivat de la ratificació pot trigar un cert temps a tenir efecte. Així doncs, el treball proporcionarà evidència sobre si ratificar un tractat de drets humans eventualment amb el temps resulta en una millora dels drets o no, ajudant als responsables dels països a prendre la decisió de ratificació d'un tractat.

Per tal de donar resposta a la pregunta d'investigació, el treball s'estructura de la següent manera. En primer lloc, es realitzarà una breu introducció i descripció històrica del tractat de dret internacional que regula la tortura. A continuació, el marc teòric i metodològic del treball exposarà les principals aportacions acadèmiques, desenvolupant el perquè de la perspectiva teòrica adoptada en aquest treball i la metodologia emprada per fer el posterior anàlisi. Seguidament, s'efectuarà l'anàlisi quantitatiu dels casos mitjançant el programa estadístic SPSS. Finalment, es presentaran les conclusions del treball donant resposta a la pregunta d'investigació, explicant les limitacions del treball i introduint possibles futures línies d'investigació.

2. NORMATIVITZACIÓ DE LA PROHIBICIÓ DE LA TORTURA

En reconeixement de la dignitat inherent i dels drets iguals de tots els éssers humans, va néixer la Declaració Universal de Drets Humans. L'article 5 d'aquesta proclamava que ningú seria sotmès a tortures ni a penes o tractes cruels, inhumans o degradants (Nacions Unides, 1948). Així doncs, des dels inicis, la tortura és considerada una pràctica totalment inconsistent amb els drets humans.

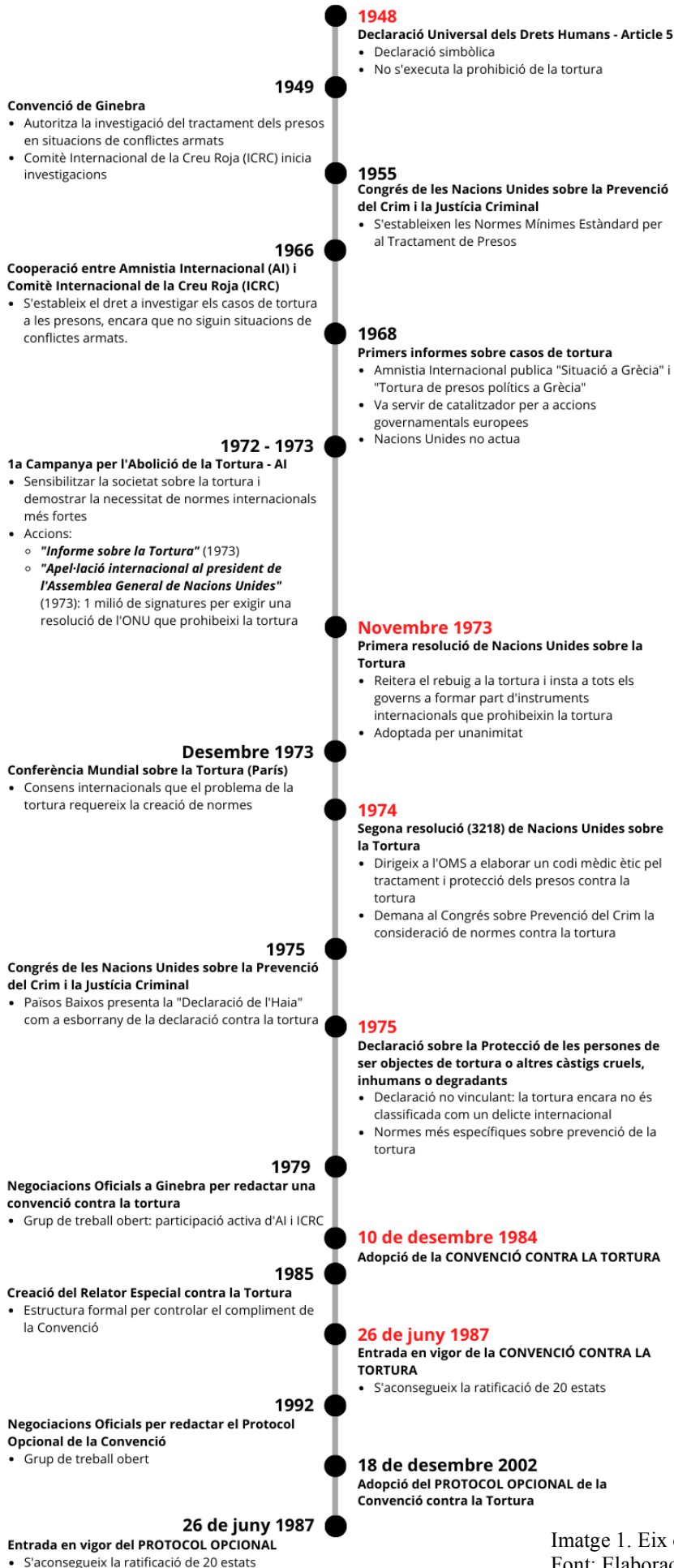
Tot i això, l'obligació vinculant de la prohibició contra aquesta pràctica no va arribar fins l'any 1984 amb l'adopció de la Convenció Contra la Tortura, gairebé 40 anys més tard. Aquest fet posa en evidència el llarg període de temps que es requereix per tal de fer efectiu en el dret internacional la construcció de normes de protecció dels drets humans. Des del 1948 fins l'any 1984 es van anar produint diferents progressos recollits a l'eix cronològic (imatge 1), el qual mostra l'evolució del procés de creació de la norma contra la tortura.

Aquest procés de creació fins l'aplicació de les normes consta de 4 fases. La primera d'elles fa referència a la constatació de fets. S'envien missions a països per investigar violacions de drets humans i s'elaboren informes, els quals s'utilitzen per catalitzar respostes internacionals. A continuació, s'entra a la fase de construcció de consens on es realitzen campanyes de publicitat internacional per difondre aquesta informació i arribar a un acord global sobre la necessitat de normes. Aquesta construcció de consens porta inevitablement a la construcció d'unes normes principals. En aquesta fase, s'emprenen accions significatives contra els països que violen els drets mitjançant la redacció de noves declaracions i resolucions culminant en la redacció d'un tractat vinculant. Finalment, un cop construïdes les normes, aquestes s'han d'aplicar i es construeixen els mecanismes necessaris per fer responsables els països.

En aquest procés de creació de la Convenció, cal destacar el paper rellevant que van prendre les organitzacions no governamentals com Amnistia Internacional i el Comitè Internacional de la Creu Roja. Aquestes organitzacions van ser les grans responsables de que s'iniciessin les negociacions per la construcció de normes. Així doncs, gràcies a la seva pressió i el desenvolupament de les seves campanyes públiques per l'abolició de la tortura tenim avui el tractat internacional de protecció dels drets humans contra la tortura.¹

¹ Per a informació més detallada sobre la Convenció contra la Tortura i el seu procés de creació, podeu consultar altres autors com Burgers (1988), Willetts (1996), Clark (2001), Nowak & Buchinger (2008) i Baehr (2009).

CONVENCIÓ CONTRA LA TORTURA



Imatge 1. Eix cronològic de la CAT.
Font: Elaboració pròpia

3. MARC TEÒRIC I METODOLÒGIC

3.1. Revisió de la literatura

Durant els últims 20 anys, la qüestió sobre si els tractats internacionals de drets humans condueixen a un millor respecte dels drets humans al país que ratifica les seves disposicions ha estat una qüestió àmpliament estudiada. Fent un repàs per la literatura existent, es pot apreciar que hi ha un gran desacord acadèmic. Molta investigació sobre drets humans es dedica a mostrar les maneres en què les institucions internacionals, inclosos els tractats, poden arribar a marcar la diferència ja que el compromís dels estats al ratificar és del tot sincer (Simmons). Altres assenyalen que la ratificació dels tractats per part dels governs és una acció del tot simbòlica i que no necessàriament condueix a pràctiques de protecció dels drets humans (Posner). Sigui com sigui, la opinió que tenen els acadèmics sobre aquest assumpte depèn en gran part de la perspectiva teòrica en la qual s'emmarquen.

Per tal d'explicar correctament les diferents postures que hi ha sobre aquesta qüestió, en primer lloc, la revisió de la literatura farà referència als autors que parlen de l'efectivitat dels tractats de drets humans en general, i a continuació, s'exposaran aquells estudis empírics que s'enfoquen més concretament en l'efectivitat de la Convenció contra la Tortura.

Pel que a l'efectivitat dels tractats de drets humans en general, trobem les posicions contraposades d'Eric Posner i Beth Simmons. “*Twilight of Human Rights Law*” (2014) d'Eric Posner constitueix una de les crítiques al règim internacional de drets humans. Posner afirma que els drets humans no es respecten més a l'actualitat que fa vint anys. Segons ell, el règim internacional de drets humans és un absolut fracàs perquè els abusos de drets humans segueixen persistint, o fins i tot, augmentant. Degut al seu plantejament realista, Posner centra el seu estudi en els estats, i això el porta inevitablement a afirmar que el règim internacional de drets humans no funciona. Per a ell i tots els acadèmics realistes i neorealistes, els governs només compleixen amb el dret internacional quan la qüestió és de l'interès de l'estat (visió *top-down*), per tant, ja esperen una bretxa entre el compromís i la pràctica dels estats sobre els tractats del règim internacional de drets humans.

Al contrari, Beth Simmons (2014) es mostra més optimista i sosté que els compromisos legals internacionals sí importen. Simmons argumenta que els governs ratifiquen els tractats de drets humans per expressar les seves preferències per a la reforma, i no com a acte simbòlic. La seva visió constructivista creu que els estats tenen la voluntat i intenten complir el principi del dret

internacional, i el règim de drets humans no és cap excepció. Des de la seva perspectiva teòrica, el paper de les organitzacions no-governamentals i les organitzacions internacionals és molt important ja que són les encarregades d'educar a les elits governamentals amb les noves normes i valors per a que adoptin noves pràctiques en la política domèstica (visió *bottom-up*). Per tant, per Simmons els compromisos legals internacionals sí s'acaben traduint en un canvi en el comportament dels estats gràcies a l'acció de la societat civil.

Per altra banda, els articles acadèmics quantitativs principals que estudien l'impacte que té la Convenció contra la Tortura sobre el comportament dels estats són els d'Oona Hathaway (2002), Emily Hafner-Burton i Kiyoteru Tsutsui (2005, 2007), Eric Neumayer (2005) i Daniel Hill (2010).

Oona Hathaway (2002) fa la primera investigació empírica a gran escala dels efectes dels tractats de drets humans sobre les pràctiques estatals. Els seus resultats suggereixen que la ratificació de la Convenció contra la Tortura té un efecte perjudicial sobre les pràctiques de tortura ja que els estats que la van ratificar eren més propensos a practicar la tortura que els països que no la van ratificar. Així doncs, Hathaway perd la fe en els tractats de drets humans ja que descobreix que no poden garantir un millor comportament i respecte pels drets humans.

Contràriament al pensament d'Hathaway i des de la teoria neoinstitucionalista sociològica, Hafner-Burton i Tsutsui (2005) parteixen amb el plantejament de la paradoxa de les promeses buides. La paradoxa s'explica amb el fet que els països ratifiquen els tractats de drets humans i, sense compliment ni execució, a vegades igualment acaben funcionant. És a dir, els estats prenen compromisos legals formals per simbolitzar el compliment dels drets humans, fins i tot mentre violen, i paradoxalment aquest procés de compromís institucional "buit" de règim feble apodera als actors no estatals amb les eines per pressionar els governs cap al compliment. Mitjançant el seu estudi empíric, Hafner-Burton i Tsutsui confirmen la seva paradoxa. Així doncs, defensen que no hi ha cap evidència que indiqui que la ratificació dels tractats de drets humans en el sistema de les Nacions Unides millora el comportament dels estats, però proporcionen proves que demostren que la societat civil utilitza la legitimitat de les normes de drets humans tal i com es codifiquen als tractats amb l'objectiu de pressionar els governs per a que millorin les pràctiques de drets humans. Per a aquests autors, la societat civil internacional és l'actor clau per executar els tractats allà on els mecanismes del dret internacional fracassen.

Més endavant, l'any 2007 aquests mateixos autors publiquen un altre article on reforcen la idea de la societat civil. Els resultats d'aquest nou estudi mostren que les lleis internacionals funcionen en els estats democràtics amb una societat civil activa però que això no passa en els estats repressius que es comprometen formalment. Observen que els tractats de drets humans no tenen efectes sobre els comportaments de la majoria dels estats repressius ni immediatament després de la ratificació ni tampoc en el futur, és a dir, rebutgen la idea que diu que els tractats de drets humans sí importen als estats repressius però que necessiten més temps perquè canviïn les pràctiques i per tant, tinguin efecte.

Per la seva part, Neumayer (2005) està d'acord amb Hafner-Burton i Tsutsui però amplia els arguments i demostra rigorosa i quantitativament que el compromís dels estats amb els tractats sí millora el respecte als drets humans, però només en uns estats en concret. Els resultats suggereixen que poques vegades la ratificació dels tractats té efectes incondicionals sobre els drets humans. En canvi, la millora dels drets humans és més probable quan més democràtic sigui el país o més organitzacions no governamentals internacionals en què participin els ciutadans tinguin. Per contra, en els règims molt autocràtics amb una societat civil feble, es pot esperar que la ratificació no tingui cap efecte i, de vegades, fins i tot s'associa amb més vulneració de drets.

Diferentment als estudis esmentats anteriorment d'Hathaway, Hafner-Burton i Tsutsui, i Neumayer, Daniel Hill (2010) compara diversos tractats de drets humans i descobreix que el comportament de l'estat respecte al règim internacional de drets humans varia segons quin sigui el dret en qüestió. Mentre el CEDAW (Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona) mostra un millor comportament per part dels estats, la Convenció contra la Tortura s'associa a pitjors pràctiques. Així doncs, acaba conclouent que els tractats relacionats amb drets que afecten a la integritat personal no tenen un efecte beneficiós sobre el comportament repressiu, ja que la ratificació del tractat està associada a pitjors pràctiques de tortura del que s'esperaria en absència de ratificació. Explica que això és així possiblement a causa de la connexió entre aquest tipus de drets i el manteniment de l'autoritat estatal. És a dir, per Hill, quan l'autoritat de l'estat davant els reptes domèstics no és afectada per les disposicions del compliment del tractat és menys costós canviar el seu comportament que quan sí és afectada.

En conclusió, la literatura mostra que, tot i que hi ha evidència que les institucions internacionals poden limitar el comportament dels estats en algunes àrees polítiques (Simmons), un gruix creixent de treballs conclou que els tractats de drets humans són poc efectius per canviar pràctiques com seria la tortura (Hafner-Burton i Tsutsui 2005, 2007; Hathaway 2002; Neumayer 2005) i que els efectes positius que els tractats internacionals tenen sobre el respecte dels drets humans són condicionals a la democràcia i a una societat civil forta.

Així doncs, la literatura que parla de l'efectivitat de la Convenció de la Tortura coincideix en el fet que la ratificació dels tractats de drets humans sobre la tortura no és prou efectiva per fer canviar el comportament dels estats. No obstant, cal tenir en compte que el motiu pel qual tots els estudis tenen resultats semblants és perquè tots ells s'emmarquen dins un mateix paradigma. És a dir, la perspectiva des de la qual adrecen la qüestió dels estudis revisats és la mateixa: l'enfocament normatiu de la teoria del procés jurídic transnacional.

La teoria del procés jurídic transnacional és una teoria que no pertany al model racionalista clàssic, sinó que forma part d'un model normatiu. Les teories dels models racionalistes creuen que els estats, com a actors racionals, calculen els costos i les beneficis de les seves diferents accions alternatives i actuen en conseqüència perseguint sempre els seus interessos. Per ells doncs, el compliment amb un tractat internacional s'explica per l'autointerès de les parts. A diferència d'aquest model, les teories que adopten l'enfocament del model normatiu defensen que les decisions estatals no s'expliquen simplement mitjançant càlculs de costos i beneficis sinó que es requereix una comprensió de la influència i la importància de les idees. És a dir, el model es fonamenta en el poder persuasiu de les obligacions legals legítimes.

La teoria del procés jurídic transnacional s'emmarca dins d'aquest últim model. Aquesta teoria creu que el dret internacional no es tracta d'un compliment coaccionat, sinó d'una obediència voluntària (Koh 1996, 1998). És a dir, els estats compleixen amb els tractats perquè es produeix un procés d'interiorització i acceptació de les normes codificades en els tractats internacionals en els sistemes jurídics nacionals. De la teoria del procés jurídic transnacional, neix una teoria més específica que concreta qui són els encarregats d'interioritzar les normes dels tractats als governs. Es tracta de la teoria de les xarxes transnacionals de defensa dels drets humans, la qual preveu que els règims internacionals de drets humans seran efectius quan xarxes transnacionals, estructurades en ONG nacionals i internacionals i altres grups de la societat civil, interioritzin les idees del tractat al govern nacional per a que es produeixi aquesta

obediència voluntària. Els estudis empírics d'Hafner-Burton i Tsutsui , Hathaway i Neumayer plantegen els seus treballs des d'aquest enfocament, la qual cosa condiona que els seus resultats siguin tan similars. Tots acaben conclouent que els efectes positius que els tractats internacionals tenen sobre el respecte dels drets humans són condicionals a una societat civil forta perquè l'anàlisi es desenvolupa sota la influència de la perspectiva de la teoria de les xarxes transnacionals.

Malgrat l'històric progrés en la promoció i protecció dels drets humans des de 1948, incloent el desenvolupament d'un règim internacional de drets humans i mecanismes d'implementació, s'ha de reconèixer que els drets humans continuen sent violats a una escala alarmant a tot el món, fins i tot per aquelles nacions que han ratificat els tractats de drets humans pertinents. Amb la revisió de la literatura existent, s'ha pogut observar com la majoria dels estudis han posat en qüestió l'efectivitat de la ratificació del Tractat contra la Tortura per fer canviar les pràctiques de repressió dels estats, no obstant, la seva principal limitació ha estat enfocar la qüestió sempre sota la mateixa perspectiva teòrica del procés jurídic transnacional.

Per aquest motiu, aquest treball intentarà estudiar si la ratificació i signatura del Tractat contra la Tortura ha millorat el respecte pels drets humans que tenen els estats, fent disminuir el nombre de violacions de drets humans, o pel contrari, si s'ha quedat en una simple declaració d'intencions, però aquest cop des d'una nova perspectiva teòrica completament diferent. Els estudis revisats anteriorment no han contemplat el fet que el canvi de comportament dels països derivat de la ratificació pot trigar un cert temps a tenir a efecte i per això, el present estudi empíric adreçarà la qüestió tenint en consideració el factor del temps.

3.2. Perspectiva teòrica

Tal i com mostra el marc teòric, el paradigma habitualment seleccionat per estudiar l'efectivitat de la ratificació de la Convenció contra la Tortura ha estat la teoria del procés jurídic transnacional o la teoria de les xarxes transnacionals. Per aquest motiu, el present treball, amb l'objectiu de desmarcar-se de la literatura existent, es plantejarà des d'una altra perspectiva teòrica: **la teoria del règim.**

Des de la teoria del règim, els tractats internacionals creen obligacions vinculants amb els països que ratifiquen el tractat. A diferència del que creien Hafner-Burton i Tsutsui, la teoria del règim té la convicció que els països aspiren a complir amb el tractat, i que per tant, els estats

no prenen els compromisos legals formals únicament per simbolitzar el compliment de drets humans. En els tractats internacionals, les parts generalment compleixen amb l'esperit del *pacta sunt servanda*, és a dir, cal mantenir els acords i que el compliment sigui la presumpció organitzativa normal (Chayes, 1993). En conseqüència, les normes del règim sovint canvien el comportament de les parts si aquestes consideren que es tracta d'un procés just i legítim, el qual reforçarà la pressió per complir amb les normes establertes entre les parts.

Així doncs, pel que fa a l'efecte dels tractats internacionals de drets humans, des de la teoria del règim s'esperen resultats optimistes, però només de manera prudent. Tal i com apunten Chayes i Chayes (1993), aquests tractats no s'ajusten tan bé a la teoria com la resta de tractats internacionals d'altres àmbits; els tractats internacionals sobre drets humans són un cas extrem de desfasament cronològic entre el compromís pres i l'acompliment. Per tant, la teoria del règim considera que l'efectivitat dels tractats de drets humans pot fluctuar amb el temps, és a dir, que es necessiti un temps per poder influir en els comportaments dels estats.

El present treball empíric parteix d'aquesta consideració de la teoria del règim. Per poder estudiar un comportament de compliment amb el tractat que sigui observable ha de passar un cert temps ja que els canvis que s'han de donar tant a la voluntat política del país (sistema de creences) com a la capacitat política (infraestructura legal) són transicions molt lentes i poden arribar a ser costoses. Per aquest motiu, a l'estudi de la variable "comportament dels estats", es deixarà un marge de temps de 10 anys, analitzant quin canvi en el comportament ha tingut l'estat des de 5 anys abans del moment de la signatura o ratificació del tractat fins a 5 anys després d'això. S'entén que el canvi és progressiu, requerint d'un cert temps, i no immediatament després de la ratificació del tractat.

Tenint en compte aquesta consideració de la teoria del règim i la pregunta de recerca presentada a la introducció ("*Contribueix la ratificació del tractat de drets humans sobre la tortura a fer disminuir les pràctiques repressives per part dels estats?*"), és important formular un seguit d'hipòtesis que ajudin a resoldre la pregunta i plantejar la recerca del treball.

A continuació, es formulen dues hipòtesis principals, amb les seves contrahipòtesis, amb l'objectiu de confirmar-les o desmentir-les a les conclusions del treball, a partir de les dades recollides i analitzades.

La primera hipòtesi (H1) i contra hipòtesi (H0) principal de la recerca, la qual fa referència a la relació entre la signatura del tractat internacional i el comportament dels estats, són les següents:

H0: *“El comportament dels estats no millora amb la signatura de la Convenció contra la Tortura, és a dir, signar el tractat no resulta efectiu per fer disminuir el nivell de repressió dels estats”.*

H1: *“El comportament dels estats millora amb la signatura de la Convenció contra la Tortura, és a dir, signar el tractat internacional resulta efectiu en tant que fa disminuir el nivell de repressió dels estats”.*

En segon lloc, trobem la hipòtesi (H1) i contra hipòtesi (H0), determinants per donar resposta a la pregunta d’investigació principal ja que relaciona la ratificació de la Convenció contra la Tortura i el comportament dels estats:

H0: *“El comportament dels estats no millora amb la ratificació de la Convenció contra la Tortura, és a dir, el mecanisme de ratificació no resulta efectiu per fer disminuir el nivell de repressió dels estats”.*

H1: *“El comportament dels estats millora amb la ratificació de la Convenció contra la Tortura, és a dir, el mecanisme de ratificació del tractat internacional resulta efectiu en tant que fa disminuir el nivell de repressió dels estats”.*

La comprovació d’aquestes hipòtesis com a correcte expressarien la gran utilitat i efectivitat dels mecanismes de signatura i ratificació de la Convenció contra la Tortura per influenciar positivament el comportament repressiu dels estats. Aquestes hipòtesis es basen en la creença que al tenir en compte el factor del temps, el qual és necessari per dur a terme canvis, farà que signar o ratificar sí marquin un abans i un després en el comportament dels estats.

3.3. Metodologia

Dins del marc metodològic s’introduirà quin serà el mètode del treball, la tècnica seleccionada i l’operacionalització de les diferents variables (independents, dependents i de control).

En referència al mètode de la investigació, aquest serà el mètode **inductiu** ja que mitjançant l’anàlisi i la conclusió particular que s’extregui de l’efectivitat de la Convenció contra la Tortura per la protecció dels drets humans s’intentarà arribar a una conclusió general sobre

L'efectivitat dels tractats internacionals de drets humans per canviar el comportament dels estats que hi formen part i donar resposta a la pregunta d'investigació plantejada a l'inici del treball.

La tècnica seleccionada per a la realització de la investigació ha estat la tècnica **quantitativa** ja que s'elaborarà una anàlisi quantitativa a gran escala de la relació entre la signatura i la ratificació del Tractat contra la Tortura i la pràctica dels països pel respecte d'aquests drets. L'enfocament quantitatiu d'aquesta qüestió permet analitzar les relacions entre la ratificació del tractat i les pràctiques del país que serien difícils, i gairebé impossibles, de detectar en una anàlisi qualitativa. A més, en una anàlisi de casos individuals, no hi hauria manera de saber si la millora o empitjorament de les pràctiques de drets humans es deuen a la ratificació del tractat, o a altres canvis en les condicions del país. En canvi, dissenyada correctament, una anàlisi estadística pot aïllar de manera més eficaç els efectes particulars de la ratificació del tractat en les pràctiques del país incloent en el model estadístic les variables de control pertinents.

Per tal de poder confirmar o desmentir les hipòtesis del treball que donen resposta a la pregunta d'investigació plantejada, el treball estudiarà dues relacions. Per una banda, la relació entre la signatura del Tractat contra la Tortura (variable independent 1) i el comportament dels estats (variable dependent), i per l'altra la ratificació del mateix tractat (variable independent 2) i el comportament dels estats (variable dependent). Així doncs, trobem dues variables independents, una per a cada hipòtesis, mentre que la variable dependent sempre serà la mateixa. D'aquesta manera, es podrà establir quin dels dos mecanismes del tractat (signatura o ratificació) és significatiu a l'hora de fer canviar la pràctica dels estats.

Pel que fa a l'operacionalització de les **variables independents**, les dades de totes dues variables s'extrauran de l'estat de signatura i ratificació del tractat internacional contra la tortura i altres càstigs inhumans o degradants proporcionades per la Col·lecció de Tractats de Nacions Unides (*United Nations Treaty Collection*).

Per a la primera hipòtesis, la variable independent –signatura de la Convenció contra la Tortura–, al tractar-se d'una variable categòrica de caràcter dicotòmic es codificarà amb el valor (0) pels països NO signataris del tractat i (1) pels països signataris, és a dir, aquells estats que van proporcionar un aval preliminar del tractat i la intenció d'examinar-lo nacionalment per plantejar la seva ratificació.

De la mateixa manera, la variable independent de la segona hipòtesis –ratificació de la Convenció contra la Tortura –, serà igualment codificada de manera dicotòmica. El valor (0) el prendran aquells estats que NO hagin pres l’acció de ratificació del tractat (codificats com a “sense acció” per la Col·lecció de Tractats de Nacions Unides) i amb el valor (1) aquells països que SÍ hagin ratificat la Convenció contra la Tortura (els “Estats parts” de la Col·lecció de Tractats de Nacions Unides), és a dir aquells estats que hagin expressat el seu consentiment d’estar obligat pel tractat en virtut. S’entén que tots els Estats ratificadors de la Convenció assumeixen l’obligació legal d’executar els drets reconeguts en el tractat, es comprometen a posar en marxa mesures i legislació domèstica compatibles amb les obligacions del tractat i per últim, es compromet a presentar informes periòdics sobre com s’estan implementant els drets al comitè de seguiment que s’hagi creat pel tractat.

Per altra banda, per operacionalitzar correctament la **variable dependent** que fa referència al comportament dels estats era important trobar una base de dades que tractés la repressió estatal dels drets humans que es protegeixen específicament a la Convenció contra la Tortura, és a dir, els drets a la integritat física i la seguretat de la persona. L’Escala de Terror Polític (*Political Terror Scale* o *PTS*) de Mark Gibney, a partir dels informes d’Amnistia Internacional, Human Rights Watch i el Departament d’Estat dels Estats Units, s’encarrega de mesurar l’anomenat “terror polític”, que són les diferents violacions de drets humans bàsics a la integritat física de la persona (com serien la tortura, els assassinats polítics o un ús excessiu de la força) per part d’agents de l’estat dins dels límits territorials del país en qüestió, des de 1976 fins l’any 2018. A aquesta escala, el terror polític és mesurat a una escala ordinal de 5 punts on (1) fa referència “als països sota un estat de dret segur, les persones no són empresonades per la seva opinió, i la tortura és rara o excepcional”, (2) a “hi ha una quantitat limitada de presó per activitat política no violenta, però tot i això, poques persones es veuen afectades, i la tortura i la pallissa són excepcionals”, (3) “hi ha un empresonament polític extens, o una història recent d’aquests empresonaments; l’execució o altres assassinats polítics i la brutalitat poden ser habituals; i s’accepta la detenció il·limitada, amb o sense judici, per a opinions polítiques”, (4) “les violacions de drets civils i polítics s’han estès a un gran nombre de població; els assassinats, les desaparicions i les tortures són una part comuna de la vida, però en aquest nivell el terror afecta aquells que s’interessen per la política o les idees”, i (5) “el terror s’ha estès a tota la població; els líders d’aquestes societats no posen límits amb els quals persegueixen objectius personals o ideològics”.

Així doncs, l'Escala de Terror Polític constitueix una base de dades molt adient per a l'operacionalització de la variable dependent d'aquest estudi. El comportament dels estats serà mesurat per la variació de la puntuació a l'escala de PTS de la repressió estatal dels drets humans bàsics a la integritat física de la persona en el temps. Concretament, per a aquells països que sí hagin ratificat o signat la Convenció contra la Tortura, la variació serà el canvi de puntuació a l'escala PTS entre els 5 anys anteriors i els 5 anys posteriors de l'any de ratificació o signatura del país en concret². En canvi, pels països que no ratifiquen o no signen el tractat internacional, la variació serà mesurada pel canvi de puntuació a l'escala PTS també entre els 5 anys anteriors i els 5 anys posteriors, però en aquest cas, respecte l'any de l'entrada en vigor del tractat (1987).

La codificació d'aquesta variació es faria de manera categòrica en 3 categories: (0) per a aquells països que no hagin patit cap canvi en la puntuació de l'escala PTS, (1) per a aquells països que hagin tingut una variació reduint a la puntuació de PTS, és a dir, disminuint la repressió estatal i produint una millora de la protecció dels drets; i (2) per a aquells països que hagin tingut una variació augmentant la puntuació de l'escala de PTS, és a dir, augmentant la seva repressió estatal i produint-se un retrocés dels drets.

Finalment, cal incloure **variables de control** que puguin condicionar la pràctica repressiva dels estats. Les dades extretes seran referents a l'any de ratificació del tractat pels països que ho hagin fet i a l'any d'entrada en vigor per aquells que no l'hagin ratificat.

En primer lloc, s'operacionalitzarà la variable "índex de desenvolupament humà (IDH)" com a variable quantitativa amb les dades proporcionades pel Programa de Desenvolupament de Nacions Unides³ (UNDP) ja que el nivell de desenvolupament d'una societat podria ser un factor condicionant de la repressió. És un indicador molt complet ja que no només té en compte el creixement econòmic del país sinó també altres factors com són l'educació i l'esperança de vida.

² La base de dades de PTS comprèn fins l'any 2018. Per a aquells països que han ratificat o signat el tractat recentment (a partir del 2015) no es pot calcular la variació dels 5 anys posteriors per la inexistència d'aquesta informació. Així doncs, les dades que es prendran per calcular la variació seran les últimes disponibles, és a dir, les de l'any 2018.

³ Es presenten dades a partir de l'any 1990. En conseqüència, s'utilitzaran les primeres dades per a aquells països que tenen un any de ratificació anterior a 1990.

En segon lloc, el model inclourà la variable de control “tipus de règim” a partir de les dades extretes de *Our World in Data* (OWID), les quals es basen en les dades de Polity IV i Wimmer&Min. La variable serà recodificada de manera que (0) seran els països no democràtics (els autocràtics i les anocràcies, és a dir, els que tenen una puntuació de -10 a 6), (1) seran els països democràtics (els que puntuen entre 6 i 10 a l’escala d’OWID) i (9) seran els països sense disponibilitat de dades (casos perduts)⁴. El tipus de règim pot influir en la protecció dels drets humans i la pràctica repressiva estatal, ja que per les seves característiques, les democràcies haurien de tenir una més baixa capacitat repressiva degut a la rendició de comptes a la ciutadania i a les restriccions al lideratge.

Finalment, s’inclourà la variable quantitativa de “població” com a variable de control amb les dades del Banc Mundial. La presència d’una gran població podria provocar que els governs recorrin a mesures repressives ja que una gran població pot conduir a viure en condicions d’escassetat, les quals provoquen tensions socials que poden ser violentes i que portin als governs a fer ús d’un nivell de repressió estatal més alt.

Altres factors de control que podrien influenciar la repressió d’un estat serien la participació de l’estat en conflictes (domèstics o internacionals) i l’absència d’un poder judicial independent. Aquests dos últims factors no han estat inclosos en el model per la complexitat de trobar bases de dades disponibles i una limitació de temps evident.

De manera resumida, aquestes són les variables incloses a l’estudi:

Variables independents	
<i>Signatura de la Convenció contra la Tortura</i>	0 = país no signatari 1 = país signatari
<i>Ratificació de la Convenció contra la Tortura</i>	0 = país no ratificador 1 = país ratificador
Variable dependent	
<i>Variació del nivell de repressió estatal</i>	0 = no variació 1 = variació a menys repressió 2 = variació a més repressió

⁴ Aquells països que han ratificat el tractat l’any 2019 han estat codificats com a casos perduts (9) per indisponibilitat de dades.

Variables de control	
<i>Índex de desenvolupament humà (IDH)</i>	Variable numèrica
<i>Tipus de règim</i>	0 = països no democràtics 1 = països democràtics
<i>Població total</i>	Variable numèrica

Taula 1. Taula-resum de les variables. Font: elaboració pròpia.

Per tal d'analitzar i relacionar les variables anteriorment descrites, s'utilitzarà el programa d'anàlisi estadístic SPSS, concretament, la tècnica de la **Regressió Logística Multinomial**, una extensió multivariant de la regressió logística binària clàssica. Aquest tipus de regressió és emprada en models amb una variable dependent categòrica que té més de dues categories (politòmica), i on les variables independents són tant contínues com categòriques. Aquesta eina permet establir la significació estadística de cada variable independent i de control, així com la direcció de la seva relació amb la variable dependent.

4. ANÀLISIS DELS RESULTATS

A l'hora de realitzar una regressió per veure quin és l'efecte i el nivell de significació que tenen diferents variables sobre la variable dependent és molt important considerar primerament l'adequació d'aquestes variables. Per una banda, ometre variables rellevants pot crear endogeneïtat, és a dir, que l'efecte de la variable independent sobre la variable dependent estigui confós amb l'efecte d'una tercera variable. Amb l'objectiu d'evitar aquest problema d'endogeneïtat i relacions espúria, el model creat inclou variables de control que també poden influenciar la variació del nivell de repressió dels països i no únicament les variables independents de ratificació i signatura del tractat. Per altra banda, incloure variables irrellevants pot convertir el model en ineficient. Així doncs, abans de realitzar qualsevol regressió s'ha d'estudiar si les variables seleccionades tenen una relació significativa amb la variable dependent de manera que la seva inclusió en el model sigui rellevant i no provoqui ineficiència.

Per tal d'estudiar-ho, a continuació s'elaboren correlacions bivariades de les diferents variables factor ("x" o de control) amb la variable dependent ("y"). Segons el tipus de variable, la prova que s'emprarà serà diferent. Per a estudiar la relació entre variables nominals dicotòmiques i la variable dependent, la qual és ordinal, es farà ús de la tècnica de les taules de contingència i el test del Chi-Quadrat. En canvi, la correlació entre una variable quantitativa i la variable dependent serà mesurada mitjançant una correlació bivariada, una regressió lineal simple i el test ANOVA.

Tanmateix, per poder fer una anàlisi adequada de les dades, cal tenir en compte que la relació entre dues variables serà estadísticament significativa quan el p_valor de la variable (expressat com a "sig." a la taula SPSS) sigui inferior al nivell de significació. En aquest estudi empíric, s'ha establert un nivell de significació $\alpha = 0.05$. Això vol dir que la prova, la qual es realitzarà amb un risc d'error (o nivell de significació) del 5%, ens portarà a rebutjar la hipòtesi nul·la, o el que és el mateix acceptar l'alternativa que volem verificar (H1).

4.1. Adequació de les variables al model: correlacions

- a) Variable independent "signatura de la Convenció contra la Tortura" i variable dependent "variació del nivell de repressió"

Al tractar-se d'una variable nominal dicotòmica i una variable ordinal, la prova que mostra si la relació entre les variables és significativa és la prova lineal per lineal (*linear-by-linear*

association) ja que és la prova per a categories ordinals, on la taula és més gran a 2x2, i la qual assumeix intervals iguals i ordenats. En aquest cas, tal i com s'observa la taula és de 3x2 i per tant ens fixem en el nivell de significació de la prova lineal per lineal. El p_valor de 0.007 és inferior al nivell de significació de 0.05. Per tant, la variable independent de "signatura" és una variable rellevant per explicar la variació de la repressió i pot ser inclosa al model.

		Signatura de la Convenció contra la Tortura		Total
		país NO signatari	país signatari	
Variació del nivell de repressió de l'escala PTS	No canvi	28	42	70
	Menys repressió	26	17	43
	Més repressió	26	14	40
Total		80	73	153

Taula 2: Taula de contingència. Font: elaboració pròpia SPSS

	Chi-Square Tests		
	Value	df	Asymptotic significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	7.980	2	0.018
Likelihood Ratio	8.052	2	0.018
Linear-by-Linear Association	7.164	1	0.007
N of Valid Cases	153		

Taula 3: Prova de Chi-quadrats. Font: elaboració pròpia SPSS

b) Variable independent "ratificació de la Convenció contra la Tortura" i variable dependent "variació del nivell de repressió"

De la mateixa manera, com la tipologia de la variable "ratificació del tractat" és també nominal dicotòmica, per estudiar la seva relació amb la variació de la repressió a l'escala PTS s'ha d'utilitzar la prova lineal per lineal de la taula de proves del chi-quadrat. En aquest cas, el p_valor de la variable és de 0.023 també inferior al nivell de significació (0.05). En conseqüència, les variables mantenen una relació estadísticament significativa, la qual justifica la inclusió de la variable en el model de regressió.

		Ratificació de la Convenció contra la Tortura		Total
		país que NO ha ratificat	país que ha ratificat el tractat	
Variació del nivell de repressió de l'escala PTS	No canvi	4	66	70
	Menys repressió	5	38	43
	Més repressió	8	32	40
Total		17	136	153

Taula 4: Taula de contingència. Font: elaboració pròpia SPSS

	Chi-Square Tests		
	Value	df	Asymptotic significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	5.276 ^a	2	0.072
Likelihood Ratio	5.134	2	0.072
Linear-by-Linear Association	5.195	1	0.023
N of Valid Cases	153		

Taula 5: Prova de Chi-quadrats. Font: elaboració pròpia SPSS

c) Variable de control “IDH” i variable dependent “variació del nivell de repressió”

Tant realitzant la correlació de Pearson, una regressió lineal simple i una prova ANOVA del factor el resultat que se n’obté és el mateix. En totes aquestes proves el p_valor de la variable IDH és 0.000, de manera que s’estableix una correlació estadísticament significativa ja que és inferior al nivell de significació. Per consegüent, la variable IDH resulta rellevant per l’estudi i el no ser inclosa en el model de regressió podria suposar la creació de relacions espúria.

Coefficients ^a						
Model		Unstandardize d B	Coefficients Std. Error	Standardized Coefficients Beta	t	Sig.
1	(constant)	1.705	0.257		6.625	0.000
	IDH del país l’any de ratificació	-1.546	0.415	-0.302	-3.726	0.000

Taula 6: Regressió lineal simple entre l’IDH i la variació del nivell de repressió. Font: elaboració pròpia SPSS

Correlations			
		Variació del nivell de repressió de l’escala PTS	Índex de desenvolupament humà del país l’any de ratificació
Variació del nivell de repressió de l’escala PTS	Pearson Correlation	1	-0.302**
	Sig. (2-tailed)		0.000
	N	153	140
Índex de desenvolupament humà del país l’any de ratificació	Pearson Correlation	-0.302**	1
	Sig. (2-tailed)	0.000	
	N	140	164

Taula 7: Correlacions entre la variació del nivell de repressió i IDH. Font: elaboració pròpia SPSS

ANOVA ^a						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	8.605	1	8.605	13.883	0.000 ^b
	Residual	85.531	138	0.620		
	Total	94.136	139			

Taula 8: ANOVA de l’IDH. Font: elaboració pròpia SPSS

d) Variable de control “tipus de règim” i variable dependent “variació del nivell de repressió”

Com la variable “tipus de règim” és una variable nominal categòrica, s’ha d’efectuar una taula de contingència i el corresponent test del chi-quadrat. Tal i com es pot observar, la variable té una relació lineal significativa amb la variable “y” ja que el seu p_valor (0.000) és inferior al nivell de significació (0.05). Així doncs, en cas d’ometre aquesta variable de control, el model de regressió tindria un problema d’endogeneïtat ja que el tipus de règim esdevé una variable de confusió.

		Tipus de règim de l’any de ratificació		
		país NO democràtic	país democràtic	Total
Variació del nivell de repressió de l’escala PTS	No canvi	22	37	59
	Menys repressió	26	12	38
	Més repressió	28	10	38
Total		76	59	135

Taula 9: Taula de contingència. Font: elaboració pròpia SPSS

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymptotic significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	15.604 ^a	2	0.000
Likelihood Ratio	15.869	2	0.000
Linear-by-Linear Association	13.671	1	0.000
N of Valid Cases	135		

Taula 10: Prova de chi-quadrats. Font: elaboració pròpia SPSS

e) Variable de control “població” i variable dependent “variació del nivell de repressió”

Finalment, els resultats de la correlació de Pearson, la regressió lineal simple i el test ANOVA mostren que entre la variable “població” i “variació del nivell de repressió” no existeix una relació estadísticament significativa ja que el p_valor (0.926) és molt superior al nivell de significació (0.05). Per a aquest motiu, la variable “població” ja no pot ser una variable de confusió i incloure al model una variable irrellevant com aquesta faria que el model de regressió fos menys eficient.

Coefficients ^a						
Model		Unstandardized B	Coefficients Std. Error	Standardized Coefficients Beta	t	Sig.
1	(constant)	0.802	0.070		11.454	0.000
	Població país l’any de ratificació	5.202E-11	0.000	0.008	0.093	0.926

Taula 11: Regressió lineal simple entre població i la variació del nivell de repressió.

Font: elaboració pròpia SPSS.

		Correlations	
		Variació del nivell de repressió de l'escala PTS	Població del país a l'any de ratificació
Variació del nivell de repressió de l'escala PTS	Pearson Correlation	1	0.008
	Sig. (2-tailed)		0.926
	N	153	153
Població del país l'any de ratificació	Pearson Correlation	0.008	1
	Sig. (2-tailed)	0.926	
	N	153	197

Taula 12: Correlacions entre població i la variació del nivell de repressió. Font: elaboració pròpia SPSS

ANOVA ^a						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	0.006	1	0.006	0.009	0.926 ^b
	Residual	104.112	151	0.689		
	Total	104.118	152			

Taula 13: ANOVA de la població. Font: elaboració pròpia SPSS

En conclusió, estudiar les correlacions de les variables amb la variable dependent “variació de la repressió” ha estat un procediment profitós per tal de conèixer quines són les variables rellevants que necessiten ser incloses, i també aquelles que de no ser omeses podrien crear una ineficiència en el model. Així doncs, mitjançant aquest pas previ i seguint el principi de parsimònia, es pot estimar que el millor model de regressió serà aquell que inclogui en el seu model les variables de signatura i ratificació de la Convenció, l’IDH i el tipus de règim; i per altra banda, exclogui la variable de població.

4.2. Model de regressió logística multinomial

Tal i com s’exposa a la metodologia del treball, es realitzaran 2 models de regressió per cada una de les variables independents. És a dir, primerament es farà ús de la tècnica de regressió logística multinomial per tal d’establir si la relació entre la variable “signatura del tractat” i les altres variables de control amb la variable dependent “variació del nivell de repressió” és estadísticament significativa. A continuació, s’elaborarà el mateix procediment però aquest cop posant en relació la variable independent “ratificació del tractat” per així observar quin dels dos mecanismes del tractat (signatura o ratificació) és significatiu en fer canviar el comportament dels estats.

Així doncs, s'analitzaran dues regressions logístiques multinomials per a cada variable independent (x):

- Regressió logística multinomial de la Signatura de la Convenció contra la Tortura
- Regressió logística multinomial de la Ratificació de la Convenció contra la Tortura

a) Regressió logística multinomial de la Signatura de la Convenció contra la Tortura

Pel que fa al primer model de regressió, la informació d'adaptació del model (*model fitting information*) confirma la bona adequació del model realitzat per analitzar la relació entre la signatura de la Convenció contra la Tortura i la variació del nivell de repressió dels estats ja que el p_valor del model és 0.003, inferior al nivell de significació de 0.05 (taula 14). A més, tal i com es pot observar a la taula de pseudo r-quadrat (*pseudo r-square*), el 14,6% de la variabilitat del nivell de repressió a l'escala PTS s'explica per les variables incloses al model, segons el R quadrat de Cox i Snell, i un 16,6% de la variabilitat segons el de Nagelkerke (taula 15).

Model Fitting Information

Model	Model Fitting Criteria	Likelihood Ratio Tests		
	-2 Log Likelihood	Chi-Square	df	Sig.
Intercept Only	267.782			
Final	247.854	19.928	6	0.003

Taula 14: Informació d'adaptació del model de regressió. Font: elaboració pròpia SPSS

Pseudo R-Square

Cox and Snell	0.146
Nagelkerke	0.166
McFadden	0.074

Taula 15: Proves R-quadrats. Font elaboració pròpia SPSS

Tal i com es mostra a la taula 16, a l'analitzar la relació de la variable independent amb la variable dependent es pot observar com cap de les variables resulta estadísticament significativa ja que els p_valors són superiors al nivell de significació de 0.05. Així doncs, es pot afirmar que el procediment de signatura del tractat no influeix a la variació del nivell de repressió dels estats. Per tant, signar o no la Convenció contra la Tortura no afecta al canvi de comportament dels països.

Per altra banda, les variables de control de “tipus de règim” i “índex de desenvolupament humà” tampoc resulten estadísticament significatives per explicar la variació del nivell de repressió. Tot i així, tot i que els seus p_valors no siguin significatius per ser superiors al nivell de significació, la seva inclusió en el model era necessària per tal de prevenir la creació de relacions espúria entre la variable dependent i independent.

Parameter Estimates

							95% Confidence Interval for Exp (B)		
Variació del nivell de repressió de l'escala PTS ^a		B	Std. Error	Wald	df	Sig.	Exp (B)	Lower Bound	Upper Bound
Menys repressió	Intercept	0.862	1.007	0.734	1	0.392			
	IDH	-2.160	1.553	1.935	1	0.164	0.115	0.006	2.419
	Tipus de règim	-0.699	0.488	2.051	1	0.152	0.497	0.191	1.294
	[Signatura=0]	0.638	0.483	1.743	1	0.187	1.893	0.734	4.880
	[Signatura=1]	0 ^b			0				
Més repressió	Intercept	1.197	1.018	1.383	1	0.240			
	IDH	-2.852	1.589	3.222	1	0.073	0.058	0.003	1.300
	Tipus de règim	-0.838	0.504	2.760	1	0.097	0.433	0.161	1.163
	[Signatura=0]	0.738	0.493	2.239	1	0.135	2.093	0.795	5.505
	[Signatura =1]	0 ^b			0				

- The reference category is: No canvi
- This parameter is set to zero because it is redundant

Taula 16: Estimacions de paràmetres. Font: elaboració pròpia SPSS

b) Regressió logística multinomial de la Ratificació de la Convenció contra la Tortura

El resultat d'aplicar la Regressió logística multinomial a la variable de ratificació del tractat i les altres variables corresponents mostren que, igual que el model de la signatura, la prova d'informació d'adaptació del model és significativa, per tant, es corrobora l'adequació del model (taula 17). També, a través de l'anàlisi del SPSS d'aquest model, es detecta que el 17,5% de la variabilitat de la repressió s'explica per les variables incloses, segons el R quadrat de Cox i Snell, i un 19,8% de la variabilitat segons el de Nagelkerke (taula 18). Aquest model és doncs el que millor explica la relació entre les nostres variables ja que és el que obté un “R quadrat” més elevat d'entre els models estudiats, és a dir, el model de la signatura del tractat.

Model Fitting Information

Model	Model Fitting Criteria	Likelihood Ratio Tests		
	-2 Log Likelihood	Chi-Square	df	Sig.
Intercept Only	262.812			
Final	238.605	24.207	6	0.000

Taula 17: Informació d'adaptació del model de regressió. Font: elaboració pròpia SPSS

Pseudo R-Square

Cox and Snell	0.175
Nagelkerke	0.198
McFadden	0.090

Taula 18: Proves R-quadrats. Font elaboració pròpia SPSS

La relació entre la variable dependent (variació del nivell de repressió a l'escala PTS) i independent (procés de ratificació de la Convenció), incloent les respectives variables de control, són presentades a la taula 19.

En aquest cas, la categoria de no-ratificació de la variable independent resulta estadísticament significativa en situacions de “més repressió” ja que els seu p_valor (0.03) és inferior al nivell de significació de 0.05. A l'ésser una variable significativa és pertinent observar el signe del seu coeficient per realitzar la interpretació. El signe positiu de B (2.434) indica que respecte el “no canviar”, la probabilitat de canviar el comportament de l'estat cap a “més repressió” és significativament més alta en els països que no han ratificat la Convenció contra la Tortura que en els països que sí l'han ratificat (categoria de referència).

En canvi, respecte la categoria “no canvi”, les variables no resulten significatives per explicar la variació del nivell de repressió dels estats cap a “menys repressió” ja que tots els p_valors són superiors al nivell de significació 0.05. Per tant, la variable independent (ratificar) no afecta a que els països tinguin una variació a menys reducció dels seus nivells de repressió.

Pel que fa a les variables de control, l'índex de desenvolupament humà no és estadísticament significatiu en cap de les dues situacions (ni més ni menys repressió) ja que els seus p_valors són superiors al nivell de significació. No obstant, la variable de control tipus de règim sí té un p_valor inferior al nivell de significació en els casos de “més repressió”. És a dir, el tipus de règim és una variable que influeix a que la repressió que exerceix un estat canviï. La variable presenta un signe negatiu en B (-1.039) que indica que com menys democràtic sigui un país més probabilitat de que el canvi en la pràctica de la repressió sigui cap a “més repressió”.

En conclusió, no ratificar la Convenció contra la Tortura i el tipus de règim del país són variables que sí afecten i provoquen que el nivell de repressió dels estats augmenti. Però tal i com mostren els resultats, cap de les variables, ni tan sols l'acció de ratificar, són significatives per explicar el canvi de comportament dels estats a “menys repressió”. És a dir, la ratificació del tractat no necessàriament comportarà un canvi a millor (disminuint) en la repressió estatal.

Parameter Estimates

							95% Confidence Interval for Exp (B)		
Variació del nivell de repressió de l'escala PTS ^a		B	Std. Error	Wald	df	Sig.	Exp (B)	Lower Bound	Upper Bound
Menys repressió	Intercept	1.225	0.902	1.844	1	0.174			
	IDH	-2.314	1.526	2.299	1	0.129	0.099	0.005	1.968
	Tipus de règim	-0.864	0.479	3.245	1	0.072	0.422	0.165	1.079
	[Ratificació=0]	1.768	1.160	2.324	1	0.127	5.858	0.603	56.873
	[Ratificació=1]	0 ^b			0				
Més repressió	Intercept	1.444	0.931	2.406	1	0.121			
	IDH	-2.853	1.596	3.194	1	0.074	0.058	0.003	1.318
	Tipus de règim	-1.039	0.508	4.186	1	0.041	0.354	0.131	0.957
	[Ratificació=0]	2.434	1.120	4.722	1	0.030	11.402	1.270	102.404
	[Ratificació =1]	0 ^b			0				

- c. The reference category is: No canvi
- d. This parameter is set to zero because it is redundant

Taula 19: Estimacions de paràmetres. Font: elaboració pròpia SPSS

5. CONCLUSIONS FINALS

En conclusió, *contribueix la ratificació del tractat de drets humans sobre la tortura a fer disminuir les pràctiques repressives per part dels estats?* El present estudi quantitatiu suggereix que la resposta a aquesta pregunta és més complexa que un simple sí o no.

Per tal de donar resposta a la pregunta d'investigació plantejada és necessari verificar o refutar les hipòtesis principals mentre es descriu quina ha estat la relació que mantenen les variables independents amb la variable dependent a l'anàlisi estadístic del treball. Per una banda, mentre que la signatura del tractat no té cap efecte en la variació del nivell de repressió dels estats, el mecanisme de ratificació sí que resulta estadísticament significatiu per la variable dependent. És a dir, la primera de les hipòtesis que deia "*El comportament dels estats millora amb la **signatura** de la Convenció contra la Tortura, és a dir, signar el tractat internacional resulta efectiu en tant que fa disminuir el nivell de repressió dels estats*" és completament refutada ja que, com s'ha pogut observar, signar o no la Convenció no és estadísticament significatiu. En canvi, per la segona hipòtesis del treball "*El comportament dels estats millora amb la **ratificació** de la Convenció contra la Tortura, és a dir, el mecanisme de ratificació del tractat internacional resulta efectiu en tant que fa disminuir el nivell de repressió dels estats*" és desmentida també, però amb matisos. Es comprova que ratificar no esdevé una variable significativa per fer millorar la pràctica repressiva dels estats (disminuint la repressió), tot i així és important destacar que l'acció de ratificar sí és estadísticament significativa per a que aquesta repressió no augmenti. Per tant, tot i que el tractat no estigui fent disminuir la repressió, el present estudi demostra que la Convenció contra la Tortura sí és efectiva en tant que ajuda a que la pràctica de la tortura no vagi en augment.

Per altra banda, a la metodologia del treball es presentaven altres variables que podien afectar a la variació de la pràctica repressiva dels estats. Mitjançant aquest estudi quantitatiu s'han refutat les teories que defensaven que les condicions econòmiques d'escassetat o la gran població d'un país són factors que provoquen que els governs facin ús de nivells de repressió més alts per parer les tensions socials que se'n deriven. L'estudi estadístic demostra que l'índex de desenvolupament humà i la població del país no són variables estadísticament significatives per explicar la variació de la repressió estatal. No obstant, la tipologia de règim de l'estat sí manté una relació estadísticament significativa amb la variació del nivell de repressió. Tal i com es mostra a l'anàlisi de resultats, com més democràtic sigui un país menys probabilitat

que la pràctica repressiva de l'estat augmenti. Per tant, podem concloure que la ratificació del tractat no té efectes incondicionals sobre el canvi de comportament dels estats ja que en la millora de la pràctica de defensa i protecció dels drets a la integritat física d'un estat també hi influeix el tipus de règim que l'estat tingui.

Així doncs, relacionant aquests resultats amb la literatura acadèmica revisada, es pot observar com per una banda, entre l'estudi d'Eric Neumayer i el present trobem resultats coincidents. Mentre que la seva anàlisi suggeria que la ratificació del tractat no té efectes incondicionals sobre els drets humans, el present estudi ho corrobora ja que demostra que la millora de drets humans depèn també de la tipologia de règim del país. Per altra banda, els resultats obtinguts contradiuen l'estudi d'Hafner-Burton i Tsutsui (2007), el qual rebutja la idea que diu que en alguns estats els tractats de drets humans necessiten més temps per prendre efecte. Des de la perspectiva de la teoria del règim, en aquest estudi es demostra com sí és necessari un cert temps per veure si un tractat té efecte en el seu comportament i canvi de pràctica. Com s'ha vist, tenint en compte el factor temps la ratificació del tractat contra la Tortura sí té efecte estadísticament significatiu per a que la repressió de l'estat no augmenti. És a dir, en absència de ratificació, les pràctiques repressives són pitjors (més repressió). Tot al contrari de Daniel Hill (2010) qui defensa que en absència de ratificació les pràctiques de tortura són menors que quan sí s'ha ratificat el tractat. No obstant, coincideixo amb la seva idea de que els resultats obtinguts per la Convenció contra la Tortura no són extrapolables al règim internacional de drets humans ja que segons el tipus de drets a protegir l'efectivitat del tractat pot variar.

Tot i això, cal destacar certes dificultats que han obstaculitzat a l'hora d'obtenir unes conclusions més completes. En primer lloc, a l'operacionalitzar la variable dependent s'ha observat com molts dels països ratificadors del tractat no variaven el seu nivell de repressió (i eren codificats com a "no canvi") perquè ja tenien la millor puntuació a l'escala PTS (no feien ús de la tortura) i per tant, com no podien millorar més la seva puntuació, tan sols es mantenien. Així doncs, que els estats no canviïn el comportament (reduint la repressió) no significa que sigui una cosa necessàriament dolenta ja que pot ser que la situació de protecció dels drets en aquell país ja s'estigui donant. Aquest fet podria explicar el motiu pel qual ratificar no resulta significatiu per fer disminuir la repressió. Possiblement, ratificar el tractat no faci millorar el comportament dels estats perquè en molts d'ells aquest comportament ja és bo. A més a més, tot i que l'adequació del model hagi estat bona, molts casos de la variable dependent han hagut

de ser codificats com a casos perduts a causa de la indisponibilitat de dades aquells anys a l'escala de terror polític.

Tot i aquestes limitacions, l'estudi ha assolit satisfactòriament els objectius plantejats a l'inici del treball. L'anàlisi quantitatiu i els resultats obtinguts proporcionen l'evidència necessària per la confirmació de la teoria del règim, la qual defensa que els tractats de drets humans requereixen d'un temps per poder influir en els comportaments dels estats. En el cas estudiat del tractat contra la Tortura, tenir en compte el factor del temps i que els canvis no són immediats ha resultat en la confirmació d'aquesta teoria ja que s'ha pogut demostrar l'efectivitat del mecanisme de ratificació dels tractats per fer canviar les pràctiques dels països (de manera condicional al tipus de règim de l'estat). Tot i que aquests resultats no puguin ser extrapolats a la resta de tractats de drets humans ja que fer-ho provocaria la creació d'una fal·làcia ecològica, és important destacar que gràcies als resultats d'aquest estudi es pot refutar la creença de que els tractats de drets humans són inefectius. L'estudi del tractat específic de la Convenció contra la Tortura aporta un cas exemple que desmenteix aquesta ineficàcia del dret internacional en el camp del dret dels drets humans sovint plantejada en els debats de les relacions internacionals contemporànies i els Drets Humans entre els advocats internacionals. És a dir, gràcies a aquesta recerca quan es qüestionari l'efectivitat dels tractats de drets humans es podrà mostrar evidència de la utilitat que aquests tractats tenen ja que, com mostra l'estudi, la ratificació del tractat contra la Tortura sí va ser capaç d'aconseguir que les pràctiques repressives dels estats no empitjoressin i que consegüentment es complís amb l'obligació vinculant del tractat. Per tant, es pot afirmar que el compromís per part dels estats en la millora de la pràctica de defensa i protecció dels drets a la integritat física no es tracta d'un compromís simbòlic sinó que és un compromís real i sincer.

Finalment, mitjançant aquesta anàlisi quantitativa i condicionalment al tipus de règim polític, sabem que el mecanisme de ratificació de la Convenció contra la Tortura sí és efectiu per a que el comportament dels estats no empitjori en la seva pràctica repressiva. Per a futures línies de recerca, seria interessant estudiar si aquesta ratificació del Tractat contra la Tortura segueix tenint algun efecte en el comportament dels estats o si el tractat ha deixat de tenir efecte a l'actualitat. Un estudi així seria molt rellevant per determinar si actualment l'execució del tractat segueix vigent o si pel contrari, és necessari reforçar aquesta execució amb nous mecanismes més forts per tal d'assegurar el seu compliment.

6. BIBLIOGRAFIA

- Chayes, A., & Chayes, A. H. (1993). On compliance, *International organization*, 47(2), 175-205. Retrieved from: <https://www.jstor.org/stable/2706888>
- Clark, Ann Marie. (2001). *Diplomacy of Conscience: Amnesty International and Changing Human Rights Norms*. Princeton, NJ: *Princeton University Press*, pp. 37-69
- Fernández, V. P., & Fernández, R. S. M. (2004). Regresión logística multinomial. *Cuadernos de la Sociedad Española de Ciencias Forestales*, (18), 323-327.
- Gibney, M., Cornett, L., Wood, R., Haschke, P., Arnon, D., Pisanò, A., & Barrett, G. (2019). The political terror scale 1976–2018.
- Global Citizenship Commission. (2016). Implementation of Human Rights. In Brown G. (Ed.), *The Universal Declaration of Human Rights in the 21st Century: A Living Document in a Changing World* (pp. 81-104). Cambridge, UK: Open Book. Retrieved from www.jstor.org/stable/j.ctt1bpmb7v.14
- Hafner-Burton, E., & Tsutsui, K. (2005). Human Rights in a Globalizing World: The Paradox of Empty Promises. *American Journal of Sociology*, 110(5), 1373-1411. doi:10.1086/428442
- Hafner-Burton, E., & Tsutsui, K. (2007). Justice Lost! The Failure of International Human Rights Law to Matter Where Needed Most. *Journal of Peace Research*, 44(4), 407-425. Retrieved from www.jstor.org/stable/27640538
- Haschke, P. (2017). The political terror scale (PTS) codebook. *University Of North Carolina, Asheville. Gathered*, 25.
- Hathaway, O. (2002). Do Human Rights Treaties Make a Difference? *Yale Law Journal*, 111 (8): 1935-2042
- Hill, D. (2010). Estimating the Effects of Human Rights Treaties on State Behavior. *The Journal of Politics*, 72(4), 1161-1174. doi:10.1017/s0022381610000599
- IBM. (2020). IBM SPSS Statistics subscription Support home page, *IBM Knowledge Center*. Retrieved from https://www.ibm.com/support/knowledgecenter/en/SSLVMB_sub/statistics_kc_ddita_cloud/spss/product_landing_cloud.html
- Keith, L. (1999). The United Nations international covenant on civil and political rights: Does it make a difference in human rights behavior? *Journal of Peace Research* 36:95-118.

- Neumayer, E. (2005). Do International Human Rights Treaties Improve Respect for Human Rights? *The Journal of Conflict Resolution*, 49(6), 925-953. Retrieved from www.jstor.org/stable/30045143
- Posner, E. (2014). The case against Human Rights, *The Guardian*. Retrieved from <https://www.theguardian.com/news/2014/dec/04/-sp-case-against-human-rights>
- Roser, Max. (2013). Political regime, *Our World in Data*. Retrieved from <https://slides.ourworldindata.org/war-and-violence/#/11>
- Simmons, B. (2014). What's Right with Human Rights, 35 *Democracy: A Journal of Ideas* (Winter). Retrieved from <https://democracyjournal.org/magazine/35/whats-right-with-human-rights/>
- UCLA Statistical Consulting Group. (2020). Choosing the correct statistical test in SAS, STATA, SPSS and R. Retrieved from <https://stats.idre.ucla.edu/other/mult-pkg/whatstat/>
- United Nations. (2020). Status of the Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment, *United Nations treaty collection*. Retrieved from https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=IV-9&chapter=4&clang=en
- United Nations Development Programme. (2019). Human Development Data (1990-2018), *Human Development Reports*. Retrieved from <http://hdr.undp.org/en/data#>
- World Bank. (2019). Data: population total. Retrieved from <https://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL?view=chart>